

Usta Bir Ressamın Elinden Çıkan Tablo Gibidir Köprübaşı

– M.Nihat Malkoç · 18 Temmuz 2019

M. NİHAT MALKOÇ

Karadeniz'in gözbebeği olan Trabzon'un kırsalında hayat mücadelesi veren şirin bir ilçedir Köprübaşı. Dört dağın arasında sıkışıp kalmıştır. Trabzon'un on dokuz ilçesinden biridir bu küçük şehir. Trabzon'a uzaklığı 38 km, Sürmene'ye uzaklığı ise 14 km civarındadır. Burası merhum Adnan Kahveci'nin himmetiyle 1990 senesinden beri ilçe olsa da, ne yazık ki hâlâ kabuğunu kıramamıştır. Bugün bile adı, ne yazık ki, Sürmene'yle birlikte anılır olmuştur.

Köprübaşı deyip de geçmemek lazım. Şahsına münhasır, çok özel ve güzel bir tabiatı vardır Köprübaşı'nın. Bu şirin ilçe adeta usta bir ressamın elinden çıkan bir tablo görünümündedir. Tabiatın bütün cömertliklerini sergileyen Köprübaşı; gerek havasıyla, gerek suyuyla ve gerekse birbirinden zeki ve üretken insanlarıyla tam da yaşanılacak bir yerdir. Doğa burada hâlâ bütün olumsuzluklara ısrarla direnmektedir. İnsanlar, içinde yaşadıkları tabiata sahip çıkmaktadırlar. Dereler asi akışlarını bütün engellere rağmen sürdürmektedir.

İnsanları kabına sığmasa da, coğrafyanın getirdiği şartlar gereği durağan bir hayatı vardır Köprübaşı'nın. Zira maddî imkânları çok kısıtlıdır bu beldenin. Çalışmayı eğlenceye döndürmüştür bu yörenin vakur insanları. Tek bir caddesi olan bu küçük ilçede insanların zaman geçirecekleri alternatif yerler mevcut değildir. İnsanların gidebilecekleri tek yer kahvehanelerdir. Şayet kahve alışkanlığınız yoksa sabahtan akşama kadar aynı cadde üzerinde volta atmak zorundasınız. Bu da zamanın israf edilmesinden başka bir şey değildir.

Köprübaşı, Türkiye'nin mümtaz devlet ve siyaset adamlarını, bürokratlarını yetiştiren bir ilçe olarak hafızalarda yer edinmiştir. Bu engebeli topraklarda yetişen gayretli insanlar kendilerini yetiştirmek için hiçbir engel tanımamışlardır. Köprübaşı, Türkiye'ye Adnan Kahvecioğlu ve Recep Yazıcıoğlu gibi seçkin insanlar yetiştirmiş müstesna bir yerdir. Bu şehrin yetiştirdiklerini bütün Türkiye sevse de, bilse de Köprübaşı'nı görenler ve bilenler o kadar da çok değildir. Merhum milletvekillerimizden Alaattin Kurt, Diyanet İşleri Eski Başkanı M. Sait Yazıcıoğlu aklımıza gelen diğer önemli Köprübaşılı insanlarımızdır.

Sabır ve tevekkül şehridir Köprübaşı. Aza kanaat edenlerin yaşadığı güzide bir yerdir bu topraklar. Burada yaşayanlar bütün zorluklara rağmen yine de mevcut hâline şükrederler. Burada gençlerin istihdam edileceği işyerleri olmadığı için bir yaştan sonra gurbet yolu gözükmektedir insanlara. Onun için göç bu şirin diyarın en acı gerçeğidir. Hüznü ayrılıklar, istenmeyen tablolarıdır. Burada başta gençler olmak üzere hemen herkesin "yarın" diye bir endişesi söz konusudur. Artan göç yüzünden

Köprübaşı'nın nüfusu sürekli azalmaktadır.

Köprübaşı deyince bir sürü “keşke” sıralanmaktadır zihnimizde. Keşke insanlar bir somun ekmek için, gözünü açtıkları bu güzel toprakları terk etmek zorunda kalmasa. Keşke herkesin aşısı, işi ve eşi olsa. Keşke Köprübaşı'nda küçük de olsa iş alanları açılabilse. Keşke insanlar memleketlerini terk edip uzaklara gitmek mecburiyetinde kalmasa. Keşke bu güzel beldeye de güzide bir eğitim kurumu, bir yüksekokul açılabilse... Keşkeler uzayıp gidiyor.

Köprübaşı küçük, şirin ve insanî ilişkiler açısından sımsıcak bir Anadolu şehridir. Burada dargınlıklar üç günü geçmez. İnsanlar gücünü haktan ve hakikatten alır. Dostluk her şeyin üstünde bir değerdir. Vefa bayrağının hâlâ çekilmediği bir coğrafyadır burası.

Köprübaşı küçük bir yerleşim yeri olduğu için hemen herkes birbirini tanır, bilir ve anlar. Hasta ziyaretleri ve yardımlaşma yaygındır. Burada mutluluklar paylaşıldıkça artar, acılar paylaşıldıkça azalır. Bu açılardan bakıldığında bir aileyi andırır bu güzel yöre. Kitle iletişim araçlarının ve teknolojinin en az etkilediği yerlerden biridir burası. Herkes gelenek ve göreneklerine yürekte bağlıdır. Büyükleri saymak ve küçükleri sevmek âdettendir.

Köprübaşı deyince özellikle o doyumsuz yemyeşil yaylaları gelir akıllara. O yaylalar ki içerisinde yaşayanlara her şeyin en doğalını sunmaktadır. Onlarca doktora bedeldir bu güzel yaylaların florası. İlaç gibi gelir insanlara Köprübaşı yaylalarının havası ve suyu. Kendinizi çok daha güçlü, zinde ve hayat dolu hissedersiniz dağların zirvesinde. Yazın boğucu ortamından bunalanlar, bu güzel yaylalara çıkarak hayatın kasvetli havasından kurtulmaktadırlar. Mayıs ayına kadar şehirde ve köylerde yaşayanlar, bu ayda hayvanlarını yanına alarak yaylaların yolunu tutmaktadırlar. Dört ayı aşkın bir zaman yaylalarda kalan insanlarımız kışlık yağ ve peynirlerini üreterek şehre ve köylere dönmektedirler.

Köprübaşı'nda yaylalar ve dağlar deyince aklımıza öncelikle Madur Dağı gelmektedir. 2742 metre rakımlı bu dağ sanki göklere komşu gibidir. Bu yüce dağın etrafında başta Köşk olmak üzere Taşlı, Sulak ve Kalecik yaylaları bulunmaktadır. İnsanlarımız her yıl bu yüksek dağın eteklerinde Madur şenlikleri yapmakta, gönüllerince doyasıya eğlenmektedirler.

Yaylalar özgürlüğün, yiğitliğin ve sonsuzluğun şiarıdır. Yaylalar deyince de kahraman askerlerimizin Ruslara karşı destan yazdığı Harmantepe gelir akıllara. Harmantepe şehitleri bu ilçenin manevî bekçileri hükmündedir. Harmantepe Şehitliğindeki eski bir levhada şu ifadeler yazar: “26 Haziran 1916'da Türk kuvvetleri hücumu geçerek Ağaçbaşı Yaylasındaki Rus kuvvetlerini Soğuksu'ya çekilmeye mecbur etti. 29 Haziran 1916'da Harmantepe Kabanbaşı hattında 36 saat süren muharebelerde 60. alayımız topçu atışı ve süngü hücumu ile Rus kuvvetlerini perişan ederek Avulota kadar püskürttü. Bu çatışmalarda 60. Alay 7 zabıt, 150 nefer zayıat verdi. 15 Temmuzda Bayburt Ruslar tarafından işgal edildiği için Türk kuvvetlerine geri çekilme emri verildi. Türk kuvvetleri Harmantepe'yi şehit Bayram Çavuş ve

arkadaşlarına emanet ederek çekilirken tepeyi Bayramtepe olarak selamladılar.”

Harmantepe, Köprübaşı'nın bir anlamda Çanakkale'sidir. Harmantepe'de yaşananlar Çanakkale'de yaşananların eşsiz bir sahnesidir. Her nerede olursa olsun kahraman Türk askeri düşmana asla geçit vermemiştir. Harmantepe Yaylası'ndaki şehitlik, Türk-Rus savaşlarının en büyük tanığıdır. Her yıl 29 Haziran günü şehitlerimizi burada rahmetle ve minnetle anarız.

Köprübaşı çalışkan, becerikli ve yiğit insanların yaşadığı müstesna bir yerdir. Küçük bir ilçe olsa da her dönemde adından sıkça bahsettirmiştir. Burada başta ahşap ürünler olmak üzere, el sanatları önemli bir sanat dalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaşık, beşik, oklava, küçük tarım aletleri(keser, orak, balta, tırpan, kazma, çapa, bel) ilk akla gelen el sanatları ürünleridir. Zor şartlarda yapılan bu ürünler yöre halkının az da olsa bir gelir kaynağı olarak dikkat çekmektedir. Bu ilçede eski zamanlarda el yapımı silahlar da adından söz ettirirdi.

Dağlık ve engebeli bir arazi yapısı olan Köprübaşı'nda tarım alanları son derece kısıtlıdır. Buna rağmen sınırlı da olsa tarım yapılmaktadır. Buradaki köylerde yöre halkının geçiminde önemli bir yer teşkil eden mısır, fındık ve çay yetiştirilmektedir. Çay ve fındık satılsa da, mısır insanların ve hayvanların günlük ihtiyacı olarak kullanılmakta, satışı pek yapılmamaktadır. Köprübaşında hemen herkesin evinde bir veya birkaç ineği mutlaka bulunur. Bu inekler bağlı bulunduğu evin süt, yağ ve peynir ihtiyacını karşılamaktadır.

Nüfusu zaman içerisinde erise de Köprübaşı'nda eğitim ve öğretim her geçen gün hızla artmaktadır. Buradaki zeki öğrenciler, zor şartlara rağmen bir yolunu bulup okumakta ve çok iyi yerlere gelebilmektedir. Bugün Türkiye'de birçok şehirde Köprübaşı'lı kaymakamlar, valiler, müdürler, genel müdürler, doktorlar, mühendisler, mimarlar, öğretmenler, akademisyenler, üst düzey siyasetçiler ve bürokratlar çalışkanlıklarıyla ve üretkenlikleriyle adeta parmakla gösterilen insanlar konumundadırlar. Eski başarı geleneği bugün de sürdürülmektedir. Bu hem yöre insanının gayret ve zekâsından hem de coğrafyanın getirmiş olduğu çaresizlikten kaynaklanmaktadır. Çünkü ekmek artık aslanın ağzındadır. Bu engebeli arazide karın doyurmak kolay değildir. Farklı arayışlara girmek coğrafi bir mecburiyettir.

Köprübaşı hatıralarımızın şekillendiği, mâzimize tanıklık eden bir nostaljidir. Bizler bu küçük rüya şehirden uzakta yaşasak da aklımız hep buradadır. Kimimizin anne babaları bu topraklarda metfundur. Bayramlarda ve tatillerde memleketimize giderek onlara birer fatiha-i şerif okuruz. Kimimiz daha şanslıdır. Zira anne ve babaları hâlâ bu topraklarda yaşamaktadır. Onlar da fırsat bulduklarında doğup büyüdükleri topraklara sıla-i rahimde bulunarak büyüklerinin ellerinden öpme bahtiyarlığını doyasıya yaşarlar. Öyle veya böyle Köprübaşı ölümsüz hatıralarımızın kadim beşiğidir. Her nerede yaşarsak yaşayalım; ölü veya diri bir gün bu güzel topraklara döneceğiz. Bu topraklar bizi bir anne şefkatiyle bağrına basacaktır.